

ΚΕΝΝΕΘ ΣΩΓΕΡ ΓΚΟΥΤΜΑΝ

«Η ΣΚΟΝΗ ΤΟΥ ΔΡΟΜΟΥ»

**Διασκευή-σκηνοθετικές οδηγίες:
Δημήτρης Ρήτας**

Υπεύθυνος Πολιτιστικών Θεμάτων
Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
Νομού Καρδίτσας,
Φιλολόγος, συγγραφέας, στιχουργός
Τηλ. 6976074465

ΚΕΝΝΕΘ ΣΩΓΕΡ ΓΚΟΥΤΜΑΝ

« Η ΣΚΟΝΗ ΤΟΥ ΔΡΟΜΟΥ »

ΠΡΟΣΩΠΑ

1. ΖΗΤΙΑΝΟΣ
2. ΘΕΙΑ ή ΘΕΙΟΣ
3. ΑΡΕΤΗ, οικοδέσποινα
4. ΔΗΜΗΤΡΗΣ, οικοδεσπότης
5. ΑΛΗΤΗΣ
6. ΠΑΙΔΙΑ, όλη η ομάδα των μαθητών που αποτελούν τη χορωδία του Σχολείου, η οποία θα πει τα χριστουγεννιάτικα τραγούδια)

(Σαλόνι μιας πλούσιας κατοικίας. Μέσα στο σαλόνι κάθονται δυο γυναίκες, η Αρετή, η οικοδέσποινα και η θεία της. Η θεία είναι μια γυναίκα περασμένης ηλικίας. Κάθεται σε μια καρέκλα και πλέκει. Σε μια πολυθρόνα, δίπλα από ένα τραπέζι, στο μέσο του σαλονιού, κάθεται η Αρετή. Μια λάμπα ή ένα πορτατίφ πάνω στο τραπέζι για φωτισμό. Η Αρετή διαβάζει την Αγία Γραφή. Χριστουγεννιάτικη μουσική από το «Άγια νύχτα». Μετά από λίγο ακούγονται χτυπήματα στην πόρτα)

ΑΡΕΤΗ. Ποιος να είναι, θεία, τέτοια ώρα, μεσάνυχτα;

ΘΕΙΑ. Να ανοίξω;

ΑΡΕΤΗ. Ναι. Να πας.

(Η θεία σιγά, σιγά πάει και ανοίγει την πόρτα. Εμφανίζεται ένας ζητιάνος, ξυπόλητος, με ματωμένους επιδέσμους στα χέρια)

ΖΗΤΙΑΝΟΣ. (Απλώνει το χέρι του) Δώστε μου κάτι.

ΑΡΕΤΗ. Ποιος είναι;

ΘΕΙΑ. Ένας ζητιάνος.

ΑΡΕΤΗ. Διώξε τον.

ΖΗΤΙΑΝΟΣ. Δώστε μου κάτι, σας παρακαλώ, πεινάω.

(Η θεία δεν ξέρει τι να κάνει)

ΑΡΕΤΗ. Τι θέλει;

ΘΕΙΑ. Θέλει να του δώσουμε κάτι. Πεινάει.

ΑΡΕΤΗ. Διώξε τον, σου είπα.

ΘΕΙΑ. Φύγε, σε παρακαλώ.

ΖΗΤΙΑΝΟΣ. Με συγχωρείτε, κυρία μου. Καλά Χριστούγεννα. (φεύγει)

(Η θεία επιστρέφει σιγά, σιγά στη θέση της, λυπημένη)

Παρατήρηση.

Ο ζητιάνος μπορεί και να μην εμφανιστεί και να μη γίνει ο ανωτέρω διάλογος θείας και ζητιάνου, ειδικότερα αν δεν υπάρχει άλλος ηθοποιός.

ΑΡΕΤΗ. Λοιπόν, τι σου είπε;

ΘΕΙΑ. Τίποτα, ευχαριστήθηκες τώρα;

(κάθεται και πλέκει ξανά)

ΑΡΕΤΗ. Και με το παραπάνω. Αυτό μας έλειπε να μας ανησυχούν νυχτιάτικα.

ΘΕΙΑ. Όμως, θα 'πρεπε να κάνεις τον κόπο να του ρίξεις μια ματιά.

ΑΡΕΤΗ. Γιατί;

ΘΕΙΑ. Κρύωνε τόσο πολύ που έτρεμε ολόκληρος.

ΑΡΕΤΗ. Ήταν νέος ή γέρος;

ΘΕΙΑ. Νέος με ρουφηγμένο πρόσωπο και πολύ αδύνατος. Όμως τέτοιο γεροντίστικο βλέμμα σαν το δικό του, δεν έχω ξαναδεί ποτέ στη ζωή μου.

ΑΡΕΤΗ. Πήγαινε, τώρα, στο κρεβάτι σου, θεία.

(Η θεία σηκώνεται αργά, αργά, την πλησιάζει)

ΘΕΙΑ. Τα χέρια του ήταν τυλιγμένα με πανιά. Το αίμα, που τα είχε βρέξει από μέσα, διακρινόταν ξεκάθαρα.

ΑΡΕΤΗ. Ε, και τι μ' αυτό; Δεν μπορούμε να ταΐζουμε όλους τους ζητιάνους που μας χτυπάνε την πόρτα.

(Η θεία πάει στο παράθυρο και κοιτάει έξω)

ΘΕΙΑ. Να τος. Δεν απομακρύνθηκε ακόμα. Να τον φωνάξει να έρθει να του δώσουμε κάτι να φάει;

ΑΡΕΤΗ. Γύρνα στο κρεβάτι σου σού λέω κι άσε με ήσυχη να διαβάσω την Αγία Γραφή, ώσπου να 'ρθει ο Δημήτρης, ο άντρας μου. (αυστηρά)

ΘΕΙΑ. Πάω, καλά πάω. (κάνει να προχωρήσω, αλλά ξαναγυρνάει)

Μ' έβαλες σε σκέψεις, κυρία Αρετή, μ' έβαλες πάλι σε σκέψεις.

ΑΡΕΤΗ. Τώρα παράτα τα λόγια και πήγαινε να κοιμηθείς, είναι ήδη περασμένα μεσάνυχτα.

ΘΕΙΑ. Καλά πάω. (προχωράει αργά, γυρίζει προς την Αρετή)

Αν έλεγαν οι άνθρωποι τα όσα κρύβουν μέσα τους.

ΑΡΕΤΗ. Τι θέλεις να πεις;

ΘΕΙΑ. Καταλαβαίνεις πολύ καλά τι θέλω να πω.

ΑΡΕΤΗ. Όχι, δεν καταλαβαίνω. Τι θέλεις να πεις;

ΘΕΙΑ. Αν άνοιγα το στόμα μου τώρα κι έλεγα τα όσα θυμάμαι, τι θα 'λεγες τότε;

ΑΡΕΤΗ. Δεν θα σε πίστευε κανείς.

ΘΕΙΑ. Ούτε κι εγώ θα ζητούσα να με πιστέψουν. Αν εσύ κι ο Δημήτρης, ο άντρας σου ξεχάσατε τα όσα έγιναν μέσα σ' αυτό εδώ το δωμάτιο, εγώ τα θυμάμαι και τα θυμάμαι πολύ καλά.

ΑΡΕΤΗ. Τίποτα δεν έγινε μέσα σ' αυτό το δωμάτιο.

ΘΕΙΑ. Έγιναν και τα όσα έγιναν, τα είδα με τα ίδια μου τα μάτια.

ΑΡΕΤΗ. Τι είδες, λοιπόν;

ΘΕΙΑ. Εκείνες τις τρεις χιλιάδες δολάρια που μετρήθηκαν πάνω σ' αυτό εδώ το τραπέζι. Ξέρω ποιος σας τα έδωσε και γιατί σας τα έδωσε.

ΑΡΕΤΗ. Πήγαινε αμέσως στο κρεβάτι σου. (αυστηρά)

ΘΕΙΑ. Πάω, καλά πάω.

ΑΡΕΤΗ. Όλο πας λες κι όλο εδώ είσαι ακόμα.

ΘΕΙΑ. Πάω. Καλά πάω.

Ακούς εκεί να μην καταδεχθεί να βοηθήσει έναν πεινασμένο ζητιάνο και μάλιστα σε μια νύχτα Χριστουγέννων.

(φεύγοντας, μονολογώντας, χαμηλόφωνα)

ΑΡΕΤΗ. Τι μουρμουρίζεις πάλι;

ΘΕΙΑ. Τίποτα, τίποτα

Ακούς εκεί να διώξει τον ζητιάνο, χριστουγεννιάτικα.
Κρίμα που κρατάει στα χέρια της και την Αγία Γραφή.
(χαμηλόφωνα)

ΑΡΕΤΗ. Παράτα τη μουρμούρα και πήγαινε για ύπνο, σου είπα.
(πιο αυστηρά)

ΘΕΙΑ. Πάω. Καλά πάω. Καληνύχτα και καλά Χριστούγεννα.

ΑΡΕΤΗ. Καληνύχτα και καλά Χριστούγεννα.

(Στη σκηνή, αφού φύγει η θεία, μένει μόνη της η Αρετή. Ακούγεται η χριστουγεννιάτικη μουσική από το τραγούδι «Αγια νύχτα».
Η Αρετή, καθισμένη στην αναπαυτική της καρέκλα, συνεχίζει να διαβάζει την Αγία Γραφή. Ο άλλος χώρος του σαλονιού είναι μισοφωτισμένος)

(Ακούγεται θόρυβος που προέρχεται από το άνοιγμα της πόρτας. Εμφανίζεται ο αλήτης. Ίσα, ίσα που διακρίνεται γιατί υπάρχει λίγο φως. Είναι ντυμένος με κουρελιασμένα ρούχα. Είναι όπως ένας ζητιάνος. Δεν προχωράει προς το εσωτερικό του σαλονιού. Η Αρετή νομίζει ότι είναι ο άντρας της. Χωρίς να γυρίσει προς το μέρος της πόρτας)

ΑΡΕΤΗ. Άργησες να 'ρθεις.

ΑΛΗΤΗΣ. Ίσως να 'ναι κι έτσι.

(Ο ζητιάνος ξανακάνει θόρυβο στην πόρτα)

ΑΡΕΤΗ. Τι σ' έπιασε και χαλάς τον κόσμο. Θα ξυπνήσεις τη θεία και θα ξανακατέβει στο σαλόνι.

ΑΛΗΤΗΣ. Μπα, δεν χάλασε κι ο κόσμος.

ΑΡΕΤΗ. Τι έπαθε η φωνή σου, σα να άλλαξε.

ΑΛΗΤΗΣ. Φταίει η υγρασία.

ΑΡΕΤΗ. Για έλα πιο κοντά.

Πρώτη φορά σ' ακούω να μιλάς έτσι.

ΑΛΗΤΗΣ. Φυσικά, αφού πρώτη φορά σου μιλάω.

(Η Αρετή σηκώνεται, κοιτάζει τον αλήτη και τρομάζει. Οπισθοχωρεί)

ΑΡΕΤΗ. Θεός φυλάξοι. Σε πέρασα για τον άντρα μου.

ΑΛΗΤΗΣ. Μη φοβάσαι.

ΑΡΕΤΗ. Στάσου. Αν κάνεις ένα βήμα ακόμα, Θα μπήξω τις φωνές.

ΑΛΗΤΗΣ. Μη φοβάσαι.

ΑΡΕΤΗ. Ποιος είσαι;

ΑΛΗΤΗΣ. Ποιος ο λόγος να το μάθεις;

ΑΡΕΤΗ. Πες μου ποιος είσαι, τι θες και βγες αμέσως από το σπίτι μου. Και μη θαρρείς πως σε φοβάμαι.

ΑΛΗΤΗΣ. Βλέπω, είσαι τολμηρή γυναίκα.

ΑΡΕΤΗ. Έχω λόγους να είμαι. Ο άντρας μου, βλέπεις, μ' αφήνει μόνη ως αργά τη νύχτα και οι ζητιάνοι τριγυρνάνε στα σκοτάδια σαν ποντίκια.

ΑΛΗΤΗΣ. Μιλάς με θάρρος και η φωνή σου έχει κρυστάλλινους τόνους. Θαρρώ πως δεν θα μ' αρνηθείς να μοιραστώ τη ζεστασιά της φωτιάς σου. Και κάτι παραπάνω.

ΑΡΕΤΗ. Τι θέλεις να πεις;

ΑΛΗΤΗΣ. Θα μου προσφέρεις κάτι ζεστό να πιω, γιατί έχω ξεπαγιάσει.

ΑΡΕΤΗ. Κάνεις λάθος, άνθρωπέ μου. Θα σου δείξω την πόρτα να φύγεις κι ύστερα θα λύσω το σκυλί για να σε κυνηγήσει.

ΑΛΗΤΗΣ. Κι αυτό λέγεται Χριστουγεννιάτικη φιλοξενία;

ΑΡΕΤΗ. Ποιος είσαι;

ΑΛΗΤΗΣ. Σκόνη του δρόμου, αγαπητή μου, σκόνη σαν τον κάθε άνθρωπο. Σκόνη και μια σπίθα φωτιάς.

ΑΡΕΤΗ. Η όψη σου δείχνει αλήτη ή κάτι χειρότερο ακόμα.

ΑΛΗΤΗΣ. Ώστε αλήτης, λοιπόν; Δεν πειράζει. Τούτο το όνομα μού πάει μια χαρά.

ΑΡΕΤΗ. Δεν έχεις καμιά δουλειά μέσα σ' ένα ξένο σπίτι και μάλιστα νυχτιάτικα.

ΑΛΗΤΗΣ. (Κάθεται σαν στο σπίτι του, βγάζει τσιγάρο ή το τσιμπούκι του, σκαλίζει τον καπνό του και το ανάβει)

Θα αργήσει ο άντρας σου;

ΑΡΕΤΗ. Τον περιμένω από στιγμή σε στιγμή.

ΑΛΗΤΗΣ. Ωραία.

ΑΡΕΤΗ. Αν σκέπτεσαι να μας κλέψεις, καλύτερα να βιαστείς.

ΑΛΗΤΗΣ. Μη σε φοβίζει αυτή η σκέψη. Τα ασημένια κουτάλια σας δεν μ' ενδιαφέρουν. Μπορεί να είμαι ένας άτιμος χαρακτήρας, ένας ληστής της νύχτας, ένας προδότης της φιλίας, όμως, για να ξέρεις, έχω άλλους σκοπούς, δεν βρίσκομαι εδώ για κακό.

ΑΡΕΤΗ. Σπουδαία δικαιολογία. Και τι θα πει ο άντρας μου, όταν του μυρίσει ο καπνός σου;

ΑΛΗΤΗΣ. Θα περιμένω να δω τον ίδιο.

ΑΡΕΤΗ. Για να σου δώσει ένα γερό ξύλο.

ΑΛΗΤΗΣ. Κι όμως θα τον περιμένω.

(Ο αλήτης κουνά το πόδι του)

ΑΡΕΤΗ. Η απάθειά σου δεν λέγεται. Κουνάς το πόδι σου σα να μην τρέχει τίποτα.

ΑΛΗΤΗΣ. Σκέφτομαι τα όσα έχω να σου πω, ώσπου να 'ρθει εκείνος.

ΑΡΕΤΗ. Δεν θα 'χεις καιρό να σκεφθείς, όταν θα νιώσεις τα δόντια σου σπασμένα από τις γροθιές του.

ΑΛΗΤΗΣ. (Μιλώντας αργά με παγερή φωνή)

Γιατί, κυρία Αρετή, τον έδιωξες εκείνον τον ζητιάνο που πέρασε, πριν λίγο, από το σπίτι σου;

ΑΡΕΤΗ. Ώστε ξέρεις και το όνομά μου;

ΑΛΗΤΗΣ. Ναι, το ξέρω. Είναι όνομα υποκριτικό και παγερό σαν και την καρδιά σου, κυρία μου. Ο τρόπος που μιλάς και κοιτάζεις κρύβει εγκληματική αδιαφορία, αγαπητή μου.

ΑΡΕΤΗ. Ευχαριστώ για την φιλοφρόνηση, κύριε αλήτη.

ΑΛΗΤΗΣ. Γιατί τον έδιωξες;

ΑΡΕΤΗ. Ποιον;

ΑΛΗΤΗΣ. Τον πεινασμένο ζητιάνο που είχε επιδέσμους στα χέρια και στα πόδια.

ΑΡΕΤΗ. Κι εσένα τι σε νοιάζει;

ΑΛΗΤΗΣ. (Αφηγηματικά). Βρισκόμουν έξω εκεί στον δρόμο. Τον είδα να χτυπάει την πόρτα σου που άνοιξε λίγο και έκλεισε ξανά. Έπειτα τον είδα που έφευγε ολόϊδια, όπως φεύγει από χιλιάδες άλλες πόρτες.

ΑΡΕΤΗ. Θα είναι κανένας φίλος σου.

ΑΛΗΤΗΣ. Ήταν κάποτε.

ΑΡΕΤΗ. Κατά τα φαινόμενα τα βρήκε σκούρα στη ζωή του και δεν έκανε λεφτά.

ΑΛΗΤΗΣ. Εύκολα βρίσκει κανείς λεφτά και μερικές φορές πιο εύκολα από όσο νομίζεις. Άκου τις τσέπες μου.

(Κουδουνίζει τα νομίσματα που έχει στις τσέπες του)

ΑΡΕΤΗ. Πλήρωσέ τον, λοιπόν, να τον βγάλεις από τον κόπο να χτυπάει τις ξένες πόρτες και να ζητιανεύει.

ΑΛΗΤΗΣ. Δεν είναι και τόσο εύκολο, όσο νομίζεις, να πληρωθεί το χρέος. Μια φορά το χρόνο βαδίζω τον ίδιο δρόμο μαζί του. Τον ακολουθώ με τα λεφτά στο χέρι. Τον συνάντησα στη δική σου εξώπορτα και του τα προσέφερα. Εκείνος όμως γύρισε το κεφάλι του αλλού.

Θα 'θελες να δεις τα νομίσματα;

(Βάζει το χέρι του στην τσέπη με τα νομίσματα).

ΑΡΕΤΗ. (Η Αρετή κάνει κίνηση ότι δεν θέλει να τα δει)

ΑΛΗΤΗΣ. Πρέπει να τα δεις. (Τα βγάζει και τα δείχνει)

Τριάντα αργύρια βγαλμένα στο Ρωμαϊκό Νομισματοκοπείο της Ιερουσαλήμ.

(Ο αλήτης προχωράει σιγά, σιγά προς το μέρος της Αρετής, δείχνοντας τα νομίσματα που κρατά)

ΑΡΕΤΗ. (Τα χάνει κοιτώντας τα λεφτά)

Με τρομάζεις. Τι είναι εκείνες οι κηλίδες;

ΑΛΗΤΗΣ. Αίμα, αγαπητή μου. Είναι ματωμένα λεφτά.

ΑΡΕΤΗ. Αίμα; Τίνος αίμα;

ΑΛΗΤΗΣ. Εκείνου που χτύπησε την πόρτα σου.

ΑΡΕΤΗ. Και τι ζητούσε;

ΑΛΗΤΗΣ. Δεν ζητούσε. Ήρθε να δώσει.

ΑΡΕΤΗ. Υπάρχει ζητιάνος που μπορεί να δίνει αντί να παίρνει;

ΑΛΗΤΗΣ. Ναι, υπάρχει, αλλά εσύ δεν μπορείς να καταλάβεις.

ΑΡΕΤΗ. Και τώρα υποθέτω ότι κάτι θα έχεις να μου δώσεις.

ΑΛΗΤΗΣ. Ναι, έχω. Έχω κάτι που δεν θα σου άρεσε να πάρεις.

ΑΡΕΤΗ. Ουφ. Τίποτα συμβουλές θα είναι. Είναι το φθηνότερο πράγμα που ξέρω.

ΑΛΗΤΗΣ. Κάθισε.

(Η Αρετή δεν υπακούει)

Κάθισε, είπα. (επιτακτικά)

(Η Αρετή υπακούει και κάθεται)

Όποια πόρτα χτυπάει ο άνθρωπος με τα ματωμένα χέρια, την ξαναχτυπάει Εκεί που γι' αυτόν είναι κλειστά, εγώ τα βρίσκω ξεκλειδωτά. Όμως, αν ανοίξει η πόρτα γι' αυτόν, εγώ μένω απέξω. Κι αυτή είναι η χαρά μου.

Ω, έχω κι εγώ τις παραξενιές μου, όπως κι ο κάθε άνθρωπος. Εσύ, βέβαια, δεν με καταλαβαίνεις.

ΑΡΕΤΗ. Καθόλου.

ΑΛΗΤΗΣ. Δεν πειράζει. Όταν, όμως, ξαναχτυπήσει την πόρτα σου, άσε τον να μπει.

ΑΡΕΤΗ. Τι θέλεις να πεις;

ΑΛΗΤΗΣ. Άσε τον να μπει, σου λέω. Σώσε τη χαρά της ζωής μες στην καρδιά σου.

(Ακούγονται βήματα απ' έξω και σπρώξιμο της πόρτας)

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. (Απ' έξω). Έι, άνοιξέ μου, Αρετή, μ' ακούς;

Ξύπνα κι άνοιξέ μου την πόρτα.

ΑΡΕΤΗ. Είναι ο Δημήτρης, ο άντρας μου.

ΑΛΗΤΗΣ. Άνοιξέ του.

(Η Αρετή τρέχει προς την πόρτα και την ανοίγει. Μπαίνει ο άντρας της κι εκείνη κρεμιέται από το χέρι του. Ο αλήτης εξαφανίζεται ως δια μαγείας)

ΑΡΕΤΗ. Δημήτρη, Δημήτρη.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. Τι σου 'ρθε και κάνεις έτσι, γυναίκα; Θα μου σχίσεις το σακάκι.

ΑΡΕΤΗ. Διώξτον.

(Αυτά τα λέει δείχνοντας με το ένα της το χέρι την καρέκλα, όπου καθόταν ο αλήτης, χωρίς όμως να κοιτάει προς τα εκεί. Με το άλλο της χέρι συνεχίζει να τον τραβάει από το μανίκι)

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. Ποιον να διώξω;

ΑΡΕΤΗ. Εκείνον τον άνθρωπο. Εκείνον εκεί. Τον φοβάμαι.(φοβισμένη)

(Δεν στρέφει το βλέμμα της προς το μέρος όπου καθόταν ο αλήτης)

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. Μα για ποιον λες;

ΑΡΕΤΗ. Μπήκε μέσα χωρίς να χτυπήσει την πόρτα, απρόσκλητος. Τον πέρασα για σένα. Είναι φοβερός σου λέω, δεν είναι στα καλά του. Κοίτα τα μάτια του. Διώξτον, σε παρακαλώ.

(τα λέει γρήγορα και φοβισμένα)

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. Για έλα στα συγκαλά σου. Τι είναι αυτά που λες;

ΑΡΕΤΗ. Εκεί, εκεί στο τραπέζι καθόταν.(τρομοκρατημένη)

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. Εδώ δεν βρίσκεται κανείς άλλος, εκτός από μένα και σένα.

(Η Αρετή σιγά, σιγά στρέφει το κεφάλι στο μέρος, όπου ήταν ο αλήτης. Δεν βλέπει τον αλήτη και νιώθει μεγάλη έκπληξη)

ΑΡΕΤΗ. Πώς; εξαφανίστηκε!

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. Νύσταξες, φαίνεται, περιμένοντάς με και σε πήρε ο ύπνος. Θα είδες κάποιον εφιάλτη που σε τρόμαξε. Αυτό είναι όλο. Όμως δεν θα 'πρεπε να μένεις τόσο αργά περιμένοντας εμένα.

ΑΡΕΤΗ. Μα στ' ορκίζομαι τον είδα.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. Όρκους θα παίρνεις μόνο εκείνους που θα σου λέω εγώ. Πήγαινε τώρα στο κρεβάτι να κοιμηθείς.

ΑΡΕΤΗ. (Σε άλλο ύφος) Πού ήσουν;

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. Στην εκκλησία.

ΑΡΕΤΗ. Τι έκανες τέτοια ώρα στην εκκλησία;

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. Είχα μια συνεδρίαση επιτρόπων. Ύστερα περπάτησα ως εδώ, σιγά, σιγά.

ΑΡΕΤΗ. Αποφάσισες τι θα κάνουμε;

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. Πήγαινε τώρα να κοιμηθείς κι άσε με να σκεφθώ. Θα σου πω το πρωί.

ΑΡΕΤΗ. Καλά, πάω. Καληνύχτα. (πάει προς την εσωτερική πόρτα)

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. Για κοίτα εδώ.

ΑΡΕΤΗ. Τι θέλεις;

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. Θα κρατήσεις το στόμα σου κλειστό;

ΑΡΕΤΗ. Ναι. (Κάνει κίνηση σα να θέλει να του πει κάτι ακόμα)

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. Πήγαινε τώρα κι άσε με να σκεφθώ.

(Ο Δημήτρης κάθεται σε μια καρέκλα, δίπλα από το γραφείο. Σκέπτεται, έχοντας το κεφάλι του ανάμεσα στα δυο του χέρια. Ακούγεται χριστουγεννιάτικη μουσική. Μετά από λίγο, ο αλήτης ξαναεμφανίζεται)

ΑΛΗΤΗΣ. Λοιπόν, Δημήτρη, άσχημο πράγμα να σκέπτεται κανείς την επιπορκία και την κλεψιά χριστουγεννιάτικα. Έτσι δεν είναι;

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. (Ξαφνιάζεται)

Θεέ μου, ποιος μου μιλάει;

ΑΛΗΤΗΣ. Ένας κατεργάρης χειρότερος από σένα.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. (Σηκώνεται, διακρίνει τον αλήτη)

Όστε δεν έβλεπε όνειρο η γυναίκα μου, ε;

ΑΛΗΤΗΣ. Όσο ονειρεύεσαι κι εσύ τώρα.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. Την τρώμαξες ε; Στάσου να σου δείξω εγώ τώρα.

(ανεβάζει τα μανίκια του με πρόθεση να τον χτυπήσει)

ΑΛΗΤΗΣ. Της έδωσα μια μικρή συμβουλή, τίποτα παραπάνω.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. Κι εγώ θα σου δώσω κάτι άλλο. (προχωρά απειλητικός)

ΑΛΗΤΗΣ. Κάθισε. (επιτακτικά)

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. Τσακίσου και βγες από δω, αλλιώς θα σε πετάξω με τις κλωτσιές.

ΑΛΗΤΗΣ. Κάθισε, είπα. (Πιο επιτακτικά)

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. Δεν μπορείς να με φοβίσεις ό,τι κι αν πεις. Είμαι τίμιος άνθρωπος, τίμιος σου λέω.

ΑΛΗΤΗΣ. Το ίδιο ήμουν κι εγώ κάποτε.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. Και τι θέλεις από μένα που να σε πάρει και να σε σηκώσει;

ΑΛΗΤΗΣ. (Σηκώνει τα χέρια του ψηλά, κοιτάζοντας προς το μέρος των θεατών και με ύφος ιεραποστολικό)

Ουαί υμίν, γραμματείς και φαρισαίοι, υποκριτές.

Κάνουν μεγάλους σταυρούς και μετάνοιες στις εκκλησίες, για να φανούν καλοί χριστιανοί στους ανθρώπους. Ουαί υμίν, γραμματείς και φαρισαίοι, υποκριτές.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. Έτσι πες μου, ντε. Είσαι από εκείνους τους περιπλανώμενους ιεροκήρυκες. (με ανακούφιση)

ΑΛΗΤΗΣ. Όχι. Όμως ταξίδεψα πολύ κι έζησα καλύτερες μέρες στον καιρό μου.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. Και δε μου λες; Πού θες να καταλήξεις τώρα;

ΑΛΗΤΗΣ. Θα μάθεις σε λίγο.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. Α μ', δεν το έχω σκοπό να σ' ακούσω.

ΑΛΗΤΗΣ. Κι όμως ξέρεις για ποιο πράγμα θα σου μιλήσω.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. Δηλαδή σαν τι πράγμα να ξέρω; Θα, θα, σου...θα, θα...

(σηκώνει απειλητικά το χέρι να χτυπήσει τον αλήτη. Ο αλήτης αρπάζει το χέρι και το κατεβάζει, λέγοντας συγχρόνως)

ΑΛΗΤΗΣ. Θα μ' ακούσεις, Δημήτρη. Θα μ' ακούσεις, γιατί αυτό που θα σου πω είναι πέρα για πέρα αληθινό και θα με καταλάβεις.

(ο διάλογός τους γίνεται σε πολύ έντονο ύφος, μαλώνουν)

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. Αν, αν σ' έστειλε κανείς να με ψαρέψεις, λάθος πόρτα χτύπησες, τ' ακούς; Άσε που μπορώ να σας καταγγείλω και θα 'χετε κακά ξεμπερδέματα και οι δυο σας.

ΑΛΗΤΗΣ. (Μετά από μικρή παύση. Με αφηγηματικό και σοβαρό ύφος)

Είχες ένα φίλο, Δημήτρη. Έναν φίλο που τον αγαπούσες. Πολλές φορές σου εμπιστευόταν τα προβλήματά της ζωής του και συ του φερνόσουν τόσο τίμια που έφτασε να σου έχει απόλυτη εμπιστοσύνη σε όλα.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. Και γιατί να μη μου εμπιστεύονται οι άνθρωποι; Η τιμιότητά μου είναι αναμφισβήτητη.

ΑΛΗΤΗΣ. Ήρθε σε σένα, σ' αυτό εδώ το δωμάτιο. Ήταν άνοιξη σαν άρχισε ο πόλεμος. Εκείνος έφευγε για το μέτωπο. Όμως, πριν φύγει, σου έφερε κάτι λεφτά να τα φυλάξεις για το γιο του.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. Ψέμα. (δυνατά χτυπώντας το χέρι του στο τραπέζι)

Αυτό είναι ψέμα πρωτάκουστο. Και με ποιο δικαίωμα το παιδί νομίζει ότι ο πατέρας του μου εμπιστεύθηκε χρήματα για τον εαυτό του; Ούτε απόδειξη έχει, ούτε τίποτα. Πού βασίζεται λοιπόν κι απαιτεί κάτι παρόμοιο;

ΑΛΗΤΗΣ. Έχεις δίκιο, Δημήτρη. Το παιδί δεν μπορεί να αποδείξει τίποτα.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. Και πώς σου κατέβηκε η ιδέα ότι θ' άφηνε ένας άνθρωπος τα λεφτά του, χωρίς να τα σιγουρέψει;

ΑΛΗΤΗΣ. Τα άφησε, γιατί βασιζόταν στην εμπιστοσύνη που σου είχε.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. Δεν είχα ποτέ αυτά τα χρήματα. Ποτέ σου λέω.

(Σκέπτεται. Ακούγεται πάλι χριστουγεννιάτικη μουσική. Βηματίζει αργά, ανήσυχος και προβληματισμένος. Ο αλήτης τον παρακολουθεί χωρίς να μιλά. Μετά από κάποιο χρονικό διάστημα, με ύφος που δείχνει ενοχή)

Εσύ δηλαδή τι ξέρεις γι' αυτό;

ΑΛΗΤΗΣ. Τα τύμπανα του πολέμου ούρλιαζαν στο δρόμο. Ο φίλος σου ήταν ντυμένος με τη στολή του λοχαγού. Εσύ καθόσουν εκεί που είσαι τώρα κι ο φίλος σου απέναντί σου. Δίπλα σου ήταν η γυναίκα σου και η θεία της.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. Ποιος στα είπε όλα αυτά; Τι πας να μου σκαρώσεις;

ΑΛΗΤΗΣ. Ο φίλος σου άφησε τα λεφτά πάνω σ' αυτό το τραπέζι. Ήταν τρεις χιλιάδες δολάρια, τριάντα εκατοδολάρια. Τότε εκείνος σου είπε. «Δημήτρη, σου αφήνω αυτά τα χρήματα. Σε περίπτωση που θα σκοτωθώ στον πόλεμο, θα 'θελα να τα δώσεις στο γιο μου, όταν γίνει εικοσιενός ετών, τη μέρα των Χριστουγέννων».

Έπειτα σου 'δωσε το χέρι και σε αποχαιρέτησε.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. Πώς τα ξέρεις όλα αυτά;

ΑΛΗΤΗΣ. Από τη μια μεριά, Δημήτρη, ήθελες να φανείς συνεπής στην υποχρέωσή σου, από την άλλη όμως τα δολάρια σε τραβούσαν σα μαγνήτης, δεν ήθελες να τα αποχωριστείς.

Ο φίλος σου δεν γύρισε ποτέ. Διάβασες το όνομά του στον κατάλογο των σκοτωμένων. Αυτό σ' έκανε να σκέφτεσαι διαρκώς το παιδί και τα λεφτά του.

Τα χρόνια περνούσαν. Το παιδί άρχισε να μεγαλώνει και να κερδίζει το ψωμί του. Το παρατηρούσες που μεγάλωνε κι αναρωτιόσουν αν υποπτευόταν τίποτα.

Την περασμένη βδομάδα θυμήθηκες ότι τα λεφτά πρέπει να τα δώσεις αύριο τη μέρα των Χριστουγέννων. Σκέφθηκες τότε και τον τόκο που έπρεπε να δώσεις, γιατί χρησιμοποίησες τα λεφτά κι έβγαλες κέρδος. Το ποσό που μαζεύτηκε σε τρόμαξε.

Τώρα σκέφτεσαι να κρατήσεις τα λεφτά για τον εαυτό σου, αφού κανείς δεν μπορεί να αποδείξει ότι τα έχεις εσύ.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. Και βέβαια δεν μπορεί κανείς να το αποδείξει. Η γυναίκα μου και η θεία της μπορούν να ορκιστούν ότι ποτέ δεν τα πήρα.

ΑΛΗΤΗΣ. Κι αυτό γίνεται.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. Το παιδί δεν έχει καμιά απόδειξη να φέρει.

ΑΛΗΤΗΣ. Καμιά.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. Δεν ξέρω ποιος σου τα είπε όλα αυτά, αλλά αν προσπαθείς να μ' εκβιάσεις, στρίβε από δω, πριν σε πάρει και σε σηκώσει.

ΑΛΗΤΗΣ. Δεν θα σε ξαναενοχλήσω όποια απόφαση κι αν πάρεις.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. Τότε γιατί ήρθες εδώ νυχτιάτικα, δεν μου λες;

ΑΛΗΤΗΣ. Να σε συμβουλέψω να δώσεις τα λεφτά με τη θέλησή σου.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. Χα, χα. Τίποτα άλλο;

ΑΛΗΤΗΣ. Τίποτα.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. Δε μου λες; τι σόι πράγμα είσαι του λόγου σου, ξένε;

ΑΛΗΤΗΣ. Πλησίασε πιο κοντά.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. Κι από δω καλά σε βλέπω.

ΑΛΗΤΗΣ. Έλα κοντά και κοίταξέ με. Μ' έχεις ξαναδεί ποτέ σου;

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. Ευτυχώς που δεν σ' έχω ξαναδεί.

ΑΛΗΤΗΣ. Κοίταξέ με στα μάτια.

(Ο αλήτης τον πλησιάζει)

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. Μοιάζουν σα μάτια γάτας. Έχουν μια φλόγα μέσα τους.

ΑΛΗΤΗΣ. Φλόγα από το ηλιοβασίλεμα του Γολγοθά.

(Τον πλησιάζει ακόμα πιο κοντά)

Κοίταξε τώρα το λαιμό μου!

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. (Οπισθοχωρώντας) Αυτά τα σημάδια τα έχω ξαναδεί σε κάποιον άνθρωπο.

ΑΛΗΤΗΣ. Κρεμάστηκα μονάχος μου από ένα γυμνό και ανεμοδαρμένο δέντρο στην πλαγιά ενός έρημου λόφου.

Άκου. (κουνάει τα λεφτά μέσα στην τσέπη του)

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. Ήχος από νομίσματα.

ΑΛΗΤΗΣ. Ναι, τριάντα αργύρια φτιαγμένα στο Ρωμαϊκό Νομισματοκοπείο της Ιερουσαλήμ. Αυτά είναι το τίμημα της ψυχής μου. Εικοσιένα ολάκερους αιώνες η ανθρωπότητα βαδίζει πάνω στα χνάρια του κακού που έκαναν αυτά.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. Για όνομα του Θεού, πες μου ποιος είσαι;

ΑΛΗΤΗΣ. Ένας που ξέρει πολύ καλά το τίμημα της πράξης που πας να κάνεις. Είμαι ο Ιούδας ο Ισκαριώτης.

(Προχωρεί λίγο ακόμη προς τον Δημήτρη που πέφτει αποκαμωμένος στην καρέκλα)

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. Άσε με μόνο σου λέω, άσε με μόνο. (σκέφτεται)

(Ο αλήτης τον αφήνει για λίγο. Ύστερα τον πλησιάζει και με άλλο ύφος)

ΑΛΗΤΗΣ. Ήσουν ένας τίμιος άνθρωπος, Δημήτρη.

Η θαλπωρή του ήλιου σου ζέσταινε την ψυχή και τα πουλιά σου κελαϊδούσαν, όταν διάβαινες τα χωράφια.

Αγνάντευες περήφανος τους κόκκινους λόφους, όταν χάραζε η αυγή, και λάμπανε τα μάτια σου, όταν κοίταζες τη μενεξεδένια δύση.

Οι άνθρωποι σε γλυκοχαιρετούσαν στο δρόμο και τα παιδιά σου χαμογελούσαν, όταν τα προσπερνούσες.

Όλα αυτά γίνονταν πριν λίγο. Τι έπαθες τώρα; Τι σ' έκανε να χάσεις τη χαρά της ζωής για τριάντα αργύρια;

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. Παράτα με, σκλήρυνε η καρδιά μου. Τα λεφτά είναι το παν στον κόσμο.

Και τι με νοιάζουν εμένα τα κελαϊδίσματα των πουλιών;

Παράτα με κι άσε με να πουλήσω την ψυχή μου στο διάολο, αν το θέλω.

Είναι δική μου δουλειά να πουληθώ, κατάλαβες; (οργισμένα)

ΑΛΗΤΗΣ. Ναι. Δική σου δουλειά. Δικός σου λογαριασμός να πουληθείς ξανά και ξανά, αφού σ' αρέσει.

Όμως δεν είναι μόνο η ψυχή σου που πουλάς, Δημήτρη, από την οποία ό,τι κι αν πάρεις γι' αντάλλαγμα, δεν συγκρίνεται με τα όσα χάνεις.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. Παράτα με, σου λέω, παράτα με.

ΑΛΗΤΗΣ. Θα χάσεις τη χαρά των απλών πραγμάτων.

Θα χάσεις την τρυφερή θλίψη που νιώθει κανείς, όταν βλέπει τα φθινοπωρινά φύλλα χρυσοκόκκινα να στρώνουν τις στράτες.

Δεν θα χαιρέσαι το τραγούδι κάποιας γυναίκας, μήτε το γέλιο του μωρού ή το τριζοβόλισμα της φωτιάς στο τζάκι.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. Δεν έδωσα ποτέ σημασία σε τέτοια πράγματα.

ΑΛΗΤΗΣ. Θα βαδίζεις μες στους ηλιόλουστους δρόμους και θα 'χεις μες στο στόμα σου τη γεύση της σκόνης. Μέσα στην καρδιά σου θα 'χεις μαύρη ερημιά και σκοτάδι.

Ξέρω πώς θα νιώθεις, Δημήτρη.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. Και τι θέλεις να κάνω;

ΑΛΗΤΗΣ. Να δώσεις τα λεφτά με τη θέλησή σου.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. Και συ τι έχεις να κερδίσεις α' αυτό; Για τίνος λογαριασμό δουλεύεις;

ΑΛΗΤΗΣ. Όταν σώζω εδώ κι εκεί ανθρώπους απ' αυτό το γλίστρημα, ξεπληρώνω το μεγάλο χρέος.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. Για ποιο χρέος μιλάς;

ΑΛΗΤΗΣ. Σώζοντας εσένα απ' αυτό που πας να κάνεις, τινάζω λίγη σκόνη απ' τα σκαλιά της ζωής. Είναι μεγάλο το χρέος που πρέπει να ξεπληρωθεί, Δημήτρη, κι εγώ έχω μια μέρα το χρόνο ελεύθερη, μια μέρα μοναχά για να ψάξω.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. Παράτα με, παράτα με, σου λέω.

ΑΛΗΤΗΣ. Θα μπορούσες να ληστέψεις κι εμένα;

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. Άσε με να σκεφθώ σου λέω, άσε με να σκεφθώ.

(Ο αλήτης σιγά, σιγά εξαφανίζεται. Ακούγεται πάλι χριστουγεννιάτικη μουσική. Παρεμβάλλεται κάποιο χρονικό διάστημα. Από την εσωτερική πόρτα μπαίνει η Αρετή. Ο Δημήτρης κάθεται σκεπτικός με το κεφάλι του χωμένο ανάμεσα στα χέρια του. Τον σκουντάει. Ο Δημήτρης είναι απορροφημένος στις σκέψεις του. Η Αρετή πάει στο παράθυρο και κοιτάει έξω. Ξαναγυρίζει κοντά του, ενώ η μουσική συνεχίζει να παίζει. Τον ξανασκουντάει. Όταν υπάρχει διάλογος δεν ακούγεται η μουσική)

ΑΡΕΤΗ. Δημήτρη, Δημήτρη, κοιμάσαι;

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. (Ξαφνιασμένος) Ε; Όχι.

ΑΡΕΤΗ. Γιατί δεν ήρθες στο κρεβάτι; Κοντεύει να ξημερώσει.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. (Σηκώνεται) Σκεφτόμουνα, Αρετή, σκεφτόμουνα.

ΑΡΕΤΗ. Τι σκεφτόσουνα;

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. Σκεφτόμουνα την επιορκία και την κλεψιά τώρα που ξημερώνουν Χριστούγεννα. Σκεφτόμουνα το πούλημα της ψυχής μου για τριάντα αργύρια.

Ευτυχώς όμως που δεν την πούλησα ακόμα. (χαρούμενος)

ΑΡΕΤΗ. Τι αποφάσισες;

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. Το παιδί θα πάρει τα λεφτά του στο ακέραιο. Είμαι τίμιος άνθρωπος, Αρετή, είμαι τίμιος σου λέω.

ΑΡΕΤΗ. Πολύ χαίρομαι, Δημήτρη, που το ακούω.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. Το παιδί θα πάρει τα λεφτά του και με τόκο.

ΑΡΕΤΗ. Θα 'θελα να σου εξομολογηθώ κι εγώ κάτι.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. Σκεφτόσουν κι εσύ το ίδιο πράγμα;

ΑΡΕΤΗ. Όχι τα λεφτά. Απόψε πέρασε από το σπίτι μας ένας πεινασμένος ζητιάνος κι εγώ τον έδιωξα.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. Μην ανησυχείς. Θα ψάξουμε να τον βρούμε, θα τον φέρουμε σπίτι μας και τον βοηθήσουμε. Έλα εδώ.

(Την παίρνει από το χέρι και πάνε μαζί στο παράθυρο. Κοιτούν έξω)

Ξημερώνει. Κοίτα έξω. Έχεις ξαναδεί τόσο όμορφη αυγή;

ΑΡΕΤΗ. Όχι. Ποτέ μου δεν ξαναείδα τόσο όμορφη αυγή.

(Ακούγονται καμπάνες που χτυπούν χριστουγεννιάτικα)

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. Άκου.

ΑΡΕΤΗ. Χτυπούν οι καμπάνες.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. Χριστούγεννα. Ξημερώνουν Χριστούγεννα.

ΑΡΕΤΗ. Ναι, ξημερώνουν Χριστούγεννα.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. Χρόνια πολλά και καλά Χριστούγεννα, Αρετή.

ΑΡΕΤΗ. Χρόνια πολλά και καλά Χριστούγεννα, Δημήτρη.

A, να και η θεία. Άκουσε τις καμπάνες και ήρθε να μας πει τις ευχές της.

(Η θεία πλησιάζει, τους αγκαλιάζει)

ΘΕΙΑ. Χρόνια πολλά και καλά Χριστούγεννα, Δημήτρη.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. Χρόνια πολλά και καλά Χριστούγεννα, θεία.

ΘΕΙΑ. Χρόνια πολλά και καλά Χριστούγεννα, Αρετή.

ΑΡΕΤΗ. Χρόνια πολλά και καλά Χριστούγεννα, θεία.

(Ακούγονται παιδικά κάλαντα)

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. Ακούτε. Ακούτε τα κάλαντα.

ΑΡΕΤΗ. Είναι τα παιδιά της γειτονιάς που τραγουδούν τα Χριστουγεννιάτικα κάλαντα.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. (Κοιτά από το παράθυρο να δει έξω).

Έρχονται στο σπίτι μας.

(Τα παιδιά χτυπούν την πόρτα)

ΑΡΕΤΗ. Να ανοίξω, Δημήτρη;

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. Και το ρωτάς, Αρετή; Άνοιξε να μπουν μέσα τα παιδιά.

(Η Αρετή ανοίγει την πόρτα)

ΕΝΑ ΠΑΙΔΙ. Να τα πούμε;

ΔΗΜΗΤΡΗΣ. Να τα πείτε, παιδιά μου, να τα πείτε. Ελάτε μέσα.

(Όλα τα παιδιά που αποτελούν τη χορωδία του Σχολείου μπαίνουν με τα μουσικά τους όργανα. Ένα παιδί είναι ντυμένο Αγιοβασίλης. Έχει μια σακούλα καραμέλες και τις σκορπά στους θεατές-μαθητές του Σχολείου του. Από εδώ και στο εξής αρχίζει το μουσικό μέρος της χριστουγεννιάτικης σχολικής γιορτής με τα παιδιά της χορωδίας. Οι πρωταγωνιστές-ηθοποιοί του σκετς μπορούν να παραμείνουν στη σκηνή και να συμμετέχουν στη χορωδία τραγουδώντας και παίζοντας κάποιο μουσικό όργανο, αν, φυσικά, ξέρουν να παίζουν. Εάν υπάρχουν γλυκά και μελομακάρονα, να τα προσφέρει η Αρετή ως οικοδέσποινα. Έτσι θα δημιουργηθεί μια ωραία χριστουγεννιάτικη γιορταστική ατμόσφαιρα)

Παρατήρηση

Όταν υπάρχει πρόβλημα απομνημόνευσης του κειμένου, κυρίως από τον αλήτη, τότε «κόβουμε» όσα θεωρούμε ότι δεν αλλοιώνουν το νόημα του έργου.

ΤΕΛΟΣ ΘΕΑΤΡΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ